

הקמת ארכיון דיגיטלי לשימור מורשת יהדות מצרים

ספריית יונס וסוראיה נזריאן, אוניברסיטת חיפה
והקתדרה לחקר מורשת יהדות מצרים ע"ש יוסף ורשלין ברדה, אוניברסיטת חיפה

רונית מרקו
בהנחיית: גב' אורה זהבי, פרופ' תמר צבי

מטרת הפרויקט היתה הקמת ארכיון דיגיטלי למורשת יהודי-מצרים, שיהווה משאב-ידע מקיף ופתוח אודות קהילה זו, מהעתיקות בקהילות היהודיות בתפוצות. ההיסטוריה המודרנית של יהודי-מצרים החלה לצבור עניין מחקרי בשני העשורים האחרונים. מיעוט התיעוד הזמין אילץ חוקרים ללקט עדויות בעצמם בהיקף מוגבל. לרוב, העדויות שנאספו לא הפכו זמינות לחוקרים אחרים. הארכיון הנוכחי יכול חומרים תיעודיים מגוונים ורבים במטרה ליצור תמונה רחבה ומדויקת יותר של הקהילה ולאפשר עריכת מחקרים שלא התאפשרו בעבר.

העבודה החלה בקביעת מטרות הארכיון וגבולות הכיסוי, המשיכה בהגדרת דרך ארגון המידע וקטלוג המידע, וכעת מתמקדת באיתור אוספים רלוונטיים, הבאתם לדיגיטציה, הזנת המידע במערכת ניהול-התוכן הספרייתית והצגתו באינטרנט. תצלומים, מסמכים, הקלטות-אודיו וסרטים, אשר מתעדים את חיי הקהילה במצרים בעת החדשה, נאספים מחברי הקהילה וצאצאיהם. בראיונות אישיים מתועדים הסיפורים המשפחתיים של התורמים ונרשם המידע על כל פריט. הפריטים נסרקים או מומרים לפורמטים דיגיטליים בהתאם לסטנדרטים מקצועיים מקובלים בתחום הארכיונאות, מקוטלגים ומשולבים באוסף המרכז למדיה דיגיטלית בספריית האוניברסיטה. בנוסף מושקעים מאמצים לכינון שיתופי-פעולה עם מוסדות אחרים המחזיקים בפריטים רלוונטיים. בעתיד כדאי לבנות לארכיון אתר-אינטרנט ייעודי שיאפשר הוספת אילנות-יוחסין, תזארוס עשיר ועוד. מומלץ לאפשר את הורדת המידע כמאגר-נתונים לטובת מחקרי נתוני-עתק (Big Data).

הקמת הארכיון היתה עבורי התנסות מרתקת בהקמת מאגר-מידע מאפס, וחוויה אישית מרגשת בהיותי בת ליוצאי-מצרים. עבור הארגון, הארכיון מהווה תוספת למשאבים המחקריים המוצעים לחוקרים. הוא משלים שני גופים נוספים באוניברסיטת חיפה המוקדשים ליהודי-מצרים: הקתדרה לחקר מורשת יהדות מצרים והמרכז לחקר הגניזה הקהירית. הקמת ארכיון דיגיטלי היא תהליך שנוגע לסוגיות של איסוף מידע, שימור ידע, דיגיטציה, ארגון מידע, ניהול והנגשתו. תהליך הקמת הארכיון הדיגיטלי למורשת יהודי-מצרים יכול להיות מודל לפרויקטים דומים לשימור דיגיטלי של מורשת תרבות.

החוג לניהול מידע וידע
The Department of Information
and Knowledge Management

